

A NYERSANYAGKUTATÁS ENGEDÉLYEZTETÉSÉNEK HATÉKONYSÁGA AZ EU TAGÁLLAMAIBAN A MINLEX-TANULMÁNY ADATAINAK TÜKRÉBEN

MÁDAI FERENC¹–HÁMOR TAMÁS²

Absztrakt: Az utóbbi tíz évben jelentős szemléletváltás történt az Európai Unióban a nyersanyagellátás biztosításának megteremtése érdekében. Az EU Nyersanyag Kezdeményezés (Európai Bizottság 2008) három pillére közül a második az EU-n belül fellelhető nyersanyagok hatékonyabb kinyerését célozza meg, viszont ennek megvalósítását több tényező, ezek között a hatékonyan működő jogszabályi háttér jelentősen befolyásolja. Az Európai Bizottság megrendelésére 2016-17 folyamán készült MINLEX tanulmány az uniós és tagállami jogszabályi háttér részletes elemzését adja annak érdekében, hogy a nyersanyagkutatás és -kitermelés engedélyeztetésének hatékonysága javuljon. A cikkben a MINLEX tanulmány eredményeit is felhasználva egy rövid elemzést adunk az egyes tagállamokban alkalmazott engedélyeztetési modellek hatékonyságáról.

Kulcsszavak: Európai Unió, nyersanyagellátás biztonság, bányajog

BEVEZETÉS

A *Nyersanyag Kezdeményezést* [Raw Materials Initiative, RMI] (Európai Unió, 2008) immáron 9 éve bocsátotta ki az Európai Unió. Ez a dokumentum tekinthető egyben az EU ásványi nyersanyag stratégiájának is. Az RMI kinyilvánítja, hogy az EU integrált nyersanyag stratégiájának három pillérré kell támaszkodnia, amelyek közül a második a „megfelelő jogszabályi környezet létrehozása az EU-ban, elősegítendő a fenntartható nyersanyagellátást európai forrásokból.”

Az európai lelőhelyekről származó nyersanyagok fenntartható kínálatának megteremtését az uniós és tagállami jogszabályi háttér jelentősen befolyásolja. Az 1990-es és 2000-es években az EU politikája döntően környezeti és természetvédelmi szempontokra irányult, ezen a téren számos fontos irányelv és szabályozó keretrendszer (pl. Bányászati Hulladék Irányelv, Natura 2000 hálózat) jött létre, amelyek a szektor hosszútávú fenntarthatóságához járulnak hozzá (HÁMOR 2002, HÁMOR, 2004).

Ugyanakkor a nyersanyagkitermelő ágazat számára a nyersanyagkutatási és -kitermelési engedélyek sikeres megszerzése az EU-tagállamok többségében korlá-

¹ Dr. Máday Ferenc
Miskolci Egyetem, Ásványtani-Földtani Intézet
askmf@uni-miskolc.hu

² Dr. Hámor Tamás
Magyarhoni Földtani Társulat
hamort4@gmail.com

tozottá vált. A kutatás megkezdése és a termelés megindulása között a tagállamokban nem ritkán 8-10 év telik el, az ágazat folyamatos versenyben van a kitermelésre alkalmas területért más földhasználati módokkal. Az RMI második pillérének megvalósítását gátolja a nemzeti nyersanyag-stratégiák (szakpolitikák, nemzeti programok) hiánya, a környezetvédelmi és természetvédelmi engedélyeztetési folyamat időigényessége is (CHRISTMANN et al. 2014).

Bár az ásványi nyersanyagokkal való gazdálkodás és ennek szabályozása alapvetően a tagállami szuverenitási körbe tartozó, de az EU feladata követni, hogy az alapszerződésben lefektetett elvek – különösen az átláthatóság, egyenlő bánásmód és arányosság – az engedélyeztetési eljárások során ne sérüljenek.

A cikk szerzőinek közreműködésével a MINLEX-projekt (Európai Bizottság 2017b) részletesen áttekintette a 28 tagállam nemzeti jogszabályi és szervezeti hátterét, a nyersanyagkutatás és -kitermelés engedélyeztetésének tagállami folyamatát, beleértve a nemzeti, regionális és helyi szinteket. A tagállami gyakorlat vizsgálata a részletes szakértői jelentések mellett az engedélyeztetést érintő jogesetek tanulmányozására is épül.

A tanulmány elsősorban az Európai Bizottság számára szolgáltat információt ahhoz, hogy az uniós jogrendszert hogyan lehet javítani a hatékonyabb engedélyeztetés kialakításának érdekében. Ugyanakkor a tanulmány megállapításai számos esetben érdekesek tagállami szinten is. Az alábbiakban a tanulmány eredményeit is felhasználva egy fontos tématerületet mutatunk be: a RMI második pillérének megvalósulását hogyan segíti elő, illetve hátráltatja az, hogy az egyes tagállamokban milyen engedélyeztetési modellt alkalmaznak. A következtetések a magyar földtani és bányászati szakigazgatás számára is érdekesek lehetnek (HÁMOR, 2014; SZABADOS–HÁMOR, 2010).

1. NYERSANYAGKUTATÁS-ENGEDÉLYEZTETÉSI MODELLEK

Arra, hogy a nyersanyagkutatás megkezdésére való jogot – további feltételek, mint környezetvédelmi, természetvédelmi stb. előírások teljesítése mellett – ki kaphatja meg, a nemzeti bányatörvények világszerte alapvetően háromféle általános modellt alkalmaznak (BASTIDA 2002):

- *„Időben első”* megoldás: azt illeti meg az elsőbbség, aki igényét a hatóságoknak időben elsőként adta be. E modell annak érdekében fejlődött ki, hogy ösztönözze a nyersanyagkutatást az adott országban, illetve kevésbé jelentős nyersanyagok és előfordulások esetében.
- *„Kizárólagos”* megoldás: a hatóság a jogot saját megfontolása alapján adja annak, aki a kutatást elvégzi. Ideális piacgazdasági körülmények között ezt a modellt kevésbé alkalmazzák.
- *Pályáztatási rendszer*: a hatóság versenyhelyzetet teremt a jelentkezők között és a legkedvezőbb ajánlatot tevőnek ítéli oda a jogot. Ezt nevezik leggyakrabban koncessziós pályáztatási rendszernek. Magyarországon is ezt alkalmazzák 1993, majd 2010 óta energiahordozók, érces ásványi nyersanyagok és geotermikus energia kutatásához.

Az EU tagállami gyakorlat ezen a téren heterogén, amit tovább bonyolít, hogy erősen változatos az is, hogy az egyes tagállamokban mi minősül in situ állami tulajdonú ásványi nyersanyagnak (Európai Bizottság 2017b).

A tagállamok többségében³ (CZ, EE, EL, FI, FR, IE, IT, NL, PL, PT, SK, SE) az in situ ásványi nyersanyagok egyik része állami tulajdonú, másik része a földterület tulajdonjogához kötődik. Állami tulajdonba alapvetően az energiahordozók és ércek tartoznak, illetve országonként változóan egyes nemfémes ásványi nyersanyagok, valamint a tengeri (offshore) ásványi nyersanyagok.

Kilenc másik tagállamban (BG, HR, CY, HU, LT, LU, RO, SI, ES) minden ásványi nyersanyag állami tulajdont képez kitermelés előtt.

Ausztriában és Németországban az állami tulajdonú, illetve földterülethez kötött nyersanyagok mellett egy különleges kategória a *bergfreie Mineralien* státusz, melyek annak tulajdonába kerülnek, aki megtalálja ezeket. Ez ércekre és néhány nemfémes ásványi nyersanyagra vonatkozik.

Másik különleges csoport azon tagállamok köre, ahol a tengeri nyersanyagok kivételével minden ásványi nyersanyag tulajdonjoga a földterülethez kötött: Belgium, Dánia, Lettország. Különlegesen összetett a helyzet az Egyesült Királyságban, ahol az energiahordozók állami tulajdonban vannak, a nem energiahordozók általában magántulajdonúak, de a nemesfémek és az offshore nyersanyagok a Korona birtokát képezik, illetve Észak-Írországban az építőanyagok kivételével a többi az északír kormányzat által birtokolt. A tengeri nyersanyagok EEZ-n (Exclusive Economic Zone, Kizárólagos Gazdasági Övezet, a parttól tengeri mérföldben meghatározva) kívüli előfordulásaira a nemzetközi jog (UNCLOS) vonatkozik, ezek tárgyalásától e cikk eltekint.

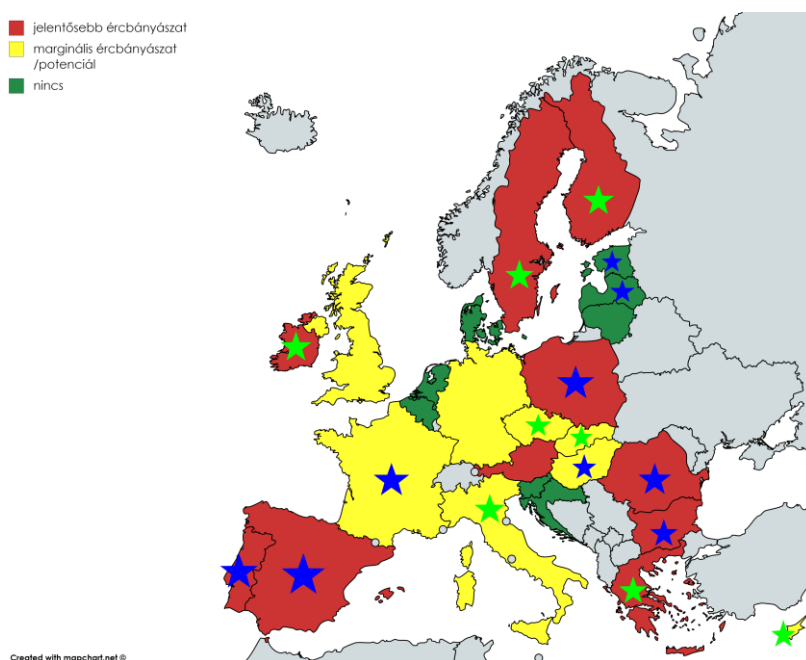
A tagállami gyakorlatban a nyersanyagkutatás engedélyeztetését a tulajdonjogi eltéréseken túl tovább növeli a nemzeti bányatörvények változatossága. A MIN-LEX-tanulmány (Európai Bizottság 2017b) országjelentéseiben közölt adatok alapján a következő fő modelleket jelölhetjük ki:

1. Koncessziós pályázat állami tulajdonú nyersanyagra, ahol az engedélyt versenyeztetés útján választják ki. Ezt alkalmazzák nagyobb értékű nyersanyagok (energiahordozók, ércek, esetenként egyes nemfémes nyersanyagok) esetében: országos szinten BG, EE, HR, HU, FR, LT, PL, PT, RO, SI, UK (offshore); régió szinten ES.
2. Az „időben első” elv alkalmazása állami tulajdonú, nagyobb értékű nyersanyagra: országos szinten FI, IE, SE, GR, DK (offshore), BE (offshore); regionális szinten CZ, IT, SK.

³ Az EU-kiadványokban használt ország rövidítéseket használjuk: AT – Ausztria; BE – Belgium; BG – Bulgária; HR – Horvátország; CY – Ciprus; CZ – Cseh Köztársaság; DK – Dánia; EE – Észtország; FI – Finnország; FR – Franciaország; DE – Németország; EL – Görögország; HU – Magyarország; IE – Írország; IT – Olaszország; LT – Lettország; LV – Litvánia; LU – Luxemburg; MT – Málta; NL – Hollandia; PL – Lengyelország; PT – Portugália; RO – Románia; SK – Szlovákia; SI – Szlovénia; ES – Spanyolország; SE – Svédország; UK – Egyesült Királyság

3. Földterülethez kötött tulajdonú nyersanyag esetében, ahol az engedély kiadását szorosan illesztik a regionális fejlesztési tervekhez: regionális szinten DK, AT, BE, IT, UK; helyi szinten UK, LV.
4. Földterülethez kötött tulajdonú nyersanyag esetében, ahol az engedély kiadását nem koordinálják szorosan a regionális fejlesztési tervekkel: regionális szinten GR, PT, SE, EE, SK, FR, CZ; helyi szinten PT.
5. Az „időben első” elv alkalmazása állami tulajdonú, kisebb értékű (építőipari, nemfemes) nyersanyagra: országos szinten, fejlesztési tervekhez kötve: LT, SI, HR; országos szinten, fejlesztési tervekhez közvetlenül nem kötve: RO; regionális szinten BG, HU, ES.
6. *Bergfreie Mineralien* engedélyeztetése: AT, DE.

Meg kell jegyezni, hogy a nemzetközi gyakorlatban a nyersanyagszektor érintően a „koncesszió” kifejezés alkalmazása nem egységes, illetve egyértelmű. Ezt jól mutatják a MINLEX-tanulmányhoz beküldött tagállami országjelentések (Európai Bizottság 2017b). A koncessziós pályáztatási rendszer mellett az ércekre vonatkozó kitermelési engedélyt Görögországban, Svédországban, Olaszországban kitermelési koncesszióként nevezik, illetve annak fordítják angolra, bár ehhez pályáztatást nem folytatnak. Olaszországban a bányajáradékot koncessziós adónak nevezik.

1. ábra: Az EU tagállamok ércbányászata és a nyersanyagkutatás engedélyeztetéséhez alkalmazott modellek (zöld csillag: „időben első” elv; kék csillag: koncessziós pályáztatás).

Források: Európai Bizottság 2017b, (Európai Bizottság 2017a); European Minerals Yearbook.

A tagállami gyakorlatok összehasonlítása érdekében azt lehet vizsgálni, hogy az in situ állami tulajdont képező ásványi nyersanyag esetében milyen eljárási modellt alkalmaznak a tagállamok. Így ez energiahordozókra és ércekre vonatkozó kutatások esetére szűkül. Az RMI- és a MINLEX-tanulmány is a nem-energiahordozó nyersanyagokkal foglalkozik, így a kérdés az ércekre irányuló nyersanyagkutatásra szűkíthető tovább.

A fentebb említett tulajdonjogi viszonyok miatt a vizsgálatból ki kell venni az Egyesült Királyságot, Németországot és Ausztriát, valamint azokat a tagállamokat, ahol ércbányászat egyáltalán nem folyt az utóbbi évtizedben és a jövőben sem valószínű (Belgium, Hollandia, Dánia, Szlovénia, Horvátország, Balti államok).

Az 1. ábrán pirossal láthatók azok a tagállamok, melyekben európai mértékben jelentősebb ércbányászat folyt 2014-ben (adatok: Európai Bizottság 2017b; Európai Bizottság 2017a; European Minerals Yearbook); sárgával azok, ahol szerény mértékű ércbányászat folyt, illetve az említett adatbázisok alapján jövőbeni ércbányászat lehetséges; zölddel azok, melyekben ércbányászat nem folyik és nem is várható. Az ábrán emellett zöld csillaggal jelöltük azokat a tagállamokat, amelyekben érckutatásra nézve a kutatási engedélyek elbírálásához az „időben első” elvet követik, késsel azokat, ahol ehhez valamilyen koncessziós pályáztatást alkalmaznak.

A kétféle engedélyeztetési modell hatékonyságának összehasonlításához két forrás adatait használtuk. Ezek egyike a bányászati befektetők véleményére épülő és ma már referenciaként globálisan elismert Fraser-jelentés 2016-os kiadása (JACKSON–GREEN 2017). A másik adatforrás a MINLEX-tanulmány (Európai Bizottság 2017b) országjelentéseiben közölt adat a beadott kutatási engedélykérelmek és a pozitívan elbíralt kutatási engedélyek számáról.

A Fraser-jelentésben az egyes országokat az ércbányászatban érdekelt vállalatoknak kiküldött kérdőívekre kapott válaszok alapján rangsorolják. A válaszokból generált két fő, komplex paraméter egyike a befektetés vonzási index (Investment Attractiveness Index, IAI), mely az ország nyersanyagpolitikáját meghatározó paraméterek mellett (jogrendszer kiépítettsége, adórendszer típusa, stabilitása stb.) az ország területén található nyersanyagpotenciált is figyelembe veszi. A másik fő paraméter – Policy Perception Index (PPI) – a válaszokból azt rangsorolja, hogy a földtani kutatást vezető szempontjából az adott országban mennyire kedvezők a nyersanyagkutatás jogi, gazdasági, szociális, politikai feltételei.

A felsorolt szempontok szerint kigyűjtött adatokat az 1. táblázat foglalja össze. A táblázatban azon EU tagállamok szerepelnek, melyekkel a 2016-os Fraser jelentés foglalkozik (JACKSON–GREEN 2017). A tagállamokat a PPI-index szerint csökkenő rangsorban listáztuk. A könnyebb átláthatóság kedvéért a zölddel azok a tagállamok szerepelnek, melyeknél az érckutatás engedélyeztetéséhez az „időben első” elvet alkalmazzák, késsel azokat, ahol ehhez valamilyen koncessziós pályáztatás folyik.

Az utolsó két oszlop a MINLEX-tanulmány országjelentései alapján a 2013–2015 között érckutatásra beadott engedélykérelmek és a kiadott engedélyek számát mutatja.

Az adatok azt mutatják, hogy az EU-tagállamok közül azok a sikeresebbek az érckutatás intenzitását illetően, ahol nem alkalmaznak koncessziós pályáztatási eljárást. Görögország kivételével ezek a tagállamok – Finnország, Svédország,

Írország – szerepelnek a Fraser-jelentés szerint az élen és a beadott engedélykérelmek számát illetően is itt a legnagyobb a befektetési aktivitás.

Fontos kihangsúlyozni, hogy egy ország ásványi nyersanyagpolitikáját illetően az engedélykiadási modell csak egy, bár igen fontos paraméter. További szempontok – adminisztráció átláthatósága, archív adatok fellelhetősége és minősége stb. – szintén meghatározók a kutatási hajlandóság szempontjából, természetesen a nyersanyagpotenciál mellett (lásd IAI és PPI közötti eltérések).

Szintén fontos felhívni a figyelmet, hogy az országjelentésekben közölt tagállami adatok egy része nem teljes körű, amit az adatok hiányossága (N/A) mutat. A Fraser Intézet adatai sem felelnek meg mindig a statisztikai követelményeknek: Franciaország, Görögország és Magyarország esetében az index 5–9 befektető véleményén alapult. Ezért a fejezet egyes megállapításainak igazolására további adatgyűjtések szükségesek.

1. táblázat
A 2016-os Fraser-jelentésben szereplő EU-tagállamok IAI- és PPI-indexe, valamint a MINLEX-tanulmányban közölt érckutatásra beadott engedélykérelmek és kiadott engedélyek száma.

Ország	IAI 2016 ⁴	PPI 2016 ⁽²⁾⁵	Beadott kérelem ⁶	Kiadott engedély ⁷
Írország	83.13	100	279	240
Svédország	84.26	98.15	406	352
Finnország	85.56	97.64	290	160
Portugália	70.86	90.3	25	25
Spanyolország	70.39	85.18	70	N/A
Lengyelország	71.34	84.59	N/A	N/A
Magyarország	47.41	73.53	N/A	N/A
Bulgária	51.31	69.34	55	N/A
Franciaország	50.1	65.25	N/A	N/A
Románia	56.57	55.71	N/A	N/A
Görögország	48.77	38.59	100	42

Forrás: Európai Bizottság 2017b; JACKSON–GREEN 2017

⁴ Az ország bányászati befektetés vonzási mutatója (Investment attractiveness index) a 2016-os Fraser-jelentés szerint.

⁵ Az ország nyersanyagpolitikájának elfogadottsági mutatója (Policy perception index) a 2016-os Fraser-jelentés szerint.

⁶ Érckutatási engedélyre beadott kérelmek száma (2013–2015 között) a MINLEX-országjelentések alapján.

⁷ Érckutatásra kiadott engedélyek száma (2013–2015 között) a MINLEX-országjelentések alapján.

2. A KONCESSZIÓS SZERZŐDÉSEKRŐL SZÓLÓ EU IRÁNYELV

A 2014/23/EU-irányelv (Európai Unió, 2014) a koncessziós szerződésekről egyike a 2014-ben kiadott azon irányelveknek, melyek az EU belső piac működésének javítását szolgálják. Az irányelv részletesen szabályozza a koncesszió odaítélésének szabályait, melyeket az irányelv hatálya alá tartozó tevékenységek esetében a koncessziós eljárás során alkalmazni kell. Ezen az alapon az irányelv egy fontos jogforrás a nyersanyagkutatás, illetve kitermelés engedélyeztetési folyamatában is az EU-tagállamokban.

Az irányelv hatálya a közszolgáltató ajánlatkérők által odaítélt koncessziók esetében a II. mellékletben felsorolt tevékenységekre terjed ki. Ennek 6. pontjában (földrajzi terület hasznosításával kapcsolatos tevékenységek) az energiahordozó nyersanyagok feltárása és/vagy kitermelése van megemlítve, úgy mint: *a) kőolaj vagy földgáz kitermelése; b) szén vagy más szilárd tüzelőanyag feltárása vagy kitermelése*. Ebből következően a nem energiahordozó ásványi nyersanyagok kutatásának és kitermelésének engedélyeztetéséhez a 2014/23/EU-irányelv alkalmazása nem mérvadó, annak ellenére, hogy a több EU-tagállamban (lásd előző fejezet) érc kutatás esetében a nemzeti bányatörvények alapján koncessziós pályázatot alkalmaznak.

Az irányelv e pontjának értelmezésekor két nyersanyagtípus esetében probléma vetődhet fel, mivel a *más szilárd tüzelőanyag feltárása és kitermelése* csoportba sorolható az urán- és tóriumérc-bányászat, illetve a tőzegkitermelés is. Előbbi ugyanakkor érces ásványi nyersanyag, ráadásul teleptanilag előfordulhat más érc-ásványokkal együtt, a tőzeg pedig nem csak tüzelőanyagként hasznosítható.

Ahogy az előző fejezetben említettük, az energiahordozókkal szemben, amelyek minden tagállamban állami tulajdonban vannak, a nem energiahordozó ásványi nyersanyagok típusa, tulajdonjoga nagyon változó, valamint annak gyakorlata is eltérő, hogy az egyes tagállamok alkalmaznak-e ezen utóbbi nyersanyagok esetében koncessziós eljárást. Ezért is csekély az esélye annak, hogy a 2014/23/EU-irányelv hatálya a közeljövőben kiterjedjen – legalább egyes – nem energiahordozó nyersanyagokra is. Ugyanakkor az fontos, hogy a koncessziós pályázatok kiírásához, elbírálásához az irányelvben lefektetett alapelvek az eljárások során érvényesüljenek.

A koncesszió odaítélésének általános elveivel és eljárási szabályaival az irányelv II. Címe foglalkozik. Ebben a 30(2) bekezdés szerint: „A koncesszió odaítélésére irányuló eljárás kialakításakor tiszteletben kell tartani a 3. cikkben meghatározott elveket.” A 3. cikk az egyenlő bánásmód, a megkülönböztetésmentesség és az átláthatóság elvét mondja ki a koncessziós eljárások során. Az irányelv preambulának 64. pontja hangsúlyozza a szociális és környezetvédelmi szempontok erőteljesebb beépítését a koncesszió odaítélésére irányuló eljárásba, külön kiemelve az életciklus elemzés, energiahatékonyság, hulladék minimalizálás és erőforrás hatékonyság fontosságát. Ezek olyan fontos és betartandó elvek, amelyeknek akkor is érvényesülni kell, ha a szóban forgó nyersanyaggal kapcsolatos tevékenység nem tartozik közvetlenül az Irányelv hatálya alá.

3. A BELSŐ PIACI SZOLGÁLTATÁSOKRÓL SZÓLÓ EU IRÁNYELV RELEVÁNCIÁJA

A 2006/123/EK-irányelv célja a szolgáltatások kereskedelmének útjában álló akadályok felszámolása az EU-ban. Ennek érdekében a belső piaci alapelvekre épülve (szolgáltatások szabadsága, letelepedés szabadsága) egy általános jogi keretet ad a szolgáltatási tevékenységek fejlődéséhez.

A Koncessziókról szóló irányelv preambuluma 14. pontja szerint a belső piaci szolgáltatásokról szóló irányelv különös rendelkezéseit lehet alkalmazni olyan esetekben, „amelyekben a tagállam vagy annak valamely hatósága meghatározza egy gazdasági tevékenység gyakorlásának feltételeit – ideértve az egy adott művelet végzésére vonatkozó feltételt –, de amelyeket jellemzően nem az ajánlatkérő szerv vagy közszolgáltató ajánlatkérő kezdeményezésére, hanem a gazdasági szereplő kérésére adnak ki, és amelyek esetében a gazdasági szereplő bármikor szabadon felhagyhat az építési beruházás vagy a szolgáltatás teljesítésével.” Ez értelmezhető azokra a nyersanyagkutatási engedélyeztetési eljárásokra, melyekhez az „időben első” elvet alkalmazzák.

A nyersanyagkutatás engedélyeztetéséhez kiemelt relevanciával bír a belső piaci szolgáltatásokról szóló irányelv 12. cikke (Választás több kérelmező közül), ezen belül különösen az 1. bekezdés. Eszerint „ha a kiadható engedélyek száma valamely tevékenység esetében a rendelkezésre álló természeti erőforrások vagy a technikai lehetőségek szűkössége miatt korlátozott, a tagállamok a lehetséges kérelmezőkre olyan kiválasztási eljárást alkalmaznak, amely teljes mértékben biztosítja a pártatlanságot és az átláthatóságot, ideértve különösen az eljárás megindításával, lefolytatásával és befejezésével kapcsolatos megfelelő nyilvánosságot is.” E bekezdés relevanciáját azt adja, hogy a kitermelésre alkalmas nyersanyaglelőhelyek száma több szempontból (pl. gazdaságosság, természetvédelem) korlátozott lehet. E bekezdésben említett „kiválasztási eljárás” nem feltétlenül jelenti azt, hogy a kiválasztáshoz pályáztatást kell alkalmazni, hanem azt, hogy az alkalmazott eljárás során a pártatlanságot és az átláthatóságot biztosítani kell. Ez megoldható az „időben első” elven alapuló engedélyeztetési modellel is.

ÖSSZEFOGLALÁS

E rövid áttekintés bemutatja, hogy az EU nyersanyag-stratégiájának megvalósítása mennyire összetett feladat. A belső piac működésének részletes szabályait meghatározó irányelvek fontos alapelveket (pártatlanság, átláthatóság, érintett nyilvánosság bevonása) rögzítenek, amelyeket a nyersanyagkutatás engedélyeztetési folyamatában a hatóságoknak be kell tartani. A belső piaci irányelvek ugyanakkor jelentős szabadságot adnak a tagállamoknak abban, hogy milyen engedélyeztetési modellt alakítsanak ki a nem energiahordozó nyersanyagok esetében. A MINLEX-tanulmány országjelentéseiben közölt adatok alapján az „időben első” engedélyeztetési gyakorlatot követő tagállamokban az ércutatás intenzitása nagyobb, mint azokban a tagállamokban, amelyek koncessziós pályáztatást folytatnak. Ez nem csak földtani potenciálban lévő különbségekből ered, ezt visszaigazolja a nemzetközi ipari szereplők véleménye is (lásd Fraser-jelentés PPI-index). Az itt vázolt

előzetes összefüggések igazolására több éves adatsorok és egyéb lehetséges indikátorok további elemzésére lesz szükség a jövőben.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- [1] BASTIDA, E. (2002): *Fundamentals of Mineral Law and Policy*. University of Dundee, Centre for Energy, Petroleum & Mineral Law & Policy.
- [2] CHRISTMAN, P. et al. (2014): *Recommendations on the framework conditions for the extraction of non-energy raw materials in the European Union*. Report of the Ad Hoc Working Group on Exchange of best practices in minerals policy and legal framework, information framework, land-use planning and permitting, Brussels, 35 p.
http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=7608&lang=en
- [3] EURÓPAI BIZOTTSÁG (2017a): *Raw Materials Scoreboard*.
<https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/1ee65e21-9ac4-11e6-868c-01aa75ed71a1/language-en>
- [4] EURÓPAI BIZOTTSÁG (2017b): *Legal framework for mineral extraction permitting procedures for exploration and exploitation in the EU*.
<https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/18c19395-6dbf-11e7-b2f2-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF>
- [5] <http://www.minlex.eu/index.html>
- [6] EURÓPAI UNIÓ (2006): *Az Európai Parlament és a Tanács 2006/123/EK irányelve a belső piaci szolgáltatásokról*. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32006L0123>
- [7] EURÓPAI UNIÓ (2008): A Bizottság Közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – *Nyersanyag-politikai kezdeményezés: az Európai gazdasági növekedés és foglalkoztatás kritikus szükségleteinek kielégítése*.
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52008DC0699&from=hu>
- [8] EURÓPAI UNIÓ (2014): *Az Európai Parlament és a Tanács 2014/23/EU irányelve a koncessziós szerződésekről*.
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1500199487198&uri=CELEX:32014L0023>
- [9] European Minerals Yearbook:
http://minerals4eu.brgm-rec.fr/m4eu-yearbook/theme_selection.html
- [10] HÁMOR, T. (2002): *Legislation on mining waste management in Central and Eastern European Countries*. Joint Research Centre, Ispra, EUR 20545 EN, 188.

-
- [11] HÁMOR, T. (2004): Sustainable mining in the European Union: The legislative aspect. *Environmental Management*, Vol. 33, 252–261.
- [12] HÁMOR, T. (2014): Jogszabályi keretek, engedélyeztetés. In: *Szilárd ásványi nyersanyagok Magyarországon* (szerk.: PÁL-MOLNÁR E.–BÍRÓ L.), Szeged, Geolitera, 205–228.
- [13] JACKSON T.–GREEN K. P. (2017): *Annual Survey of Mining Companies: 2016*. <https://www.fraserinstitute.org/sites/default/files/survey-of-mining-companies-2016.pdf>
- [14] SZABADOS G.–HÁMOR T. (2010): Mining in Hungary. *European Geologist*, May 2010, No. 29, 34–38.